

УДК 378.147

Надія БОДНАР

Галицький фаховий коледж

імені В'ячеслава Чорновола, м. Тернопіль

Науковий керівник: **Оксана ВАВРИЧУК**,

спеціаліст вищої категорії, старший викладач

ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС: ПЛЮСИ І МІНУСИ

Під терміном «штучний інтелект» (ШІ) мається на увазі галузь комп'ютерних наук, що займається створенням програм, систем або машин, здатних виконувати завдання, які зазвичай потребують людського інтелекту.

ШІ має потенціал трансформувати освіту шляхом оптимізації процесів викладання та навчання за допомогою персоналізованих алгоритмів навчання. Визначаючи сильні та слабкі сторони кожного здобувача освіти, ШІ може адаптувати навчальні матеріали відповідно до індивідуальних потреб. Досвід віртуальної реальності можна створити, не виходячи з класу, щоб поспілкуватися зі студентами з далеких країн або продемонструвати історичні місця тощо. Це забезпечує здобувачам освіти інтерактивне навчальне середовище, яке покращує збереження розуміння [1].

Безумовно, повністю замінити живу людину, як умовний «робо-вчитель», він не в змозі, хоча подібні проєкти й існують (поки, правда, вони знаходяться на стадії тестування). ШІ в освіті виглядає як комп'ютерні програми, котрі використовують моделі машинного навчання для вирішення конкретного завдання [2].

Projector Creative & Tech Institute та Мала академія наук України за підтримки дослідницької компанії Factum Group Ukraine та за підтримки Міністерства освіти і науки України провели всеукраїнське дослідження з метою отримати дані про використання штучного інтелекту в українських школах та дослідити перспективи його подальшого залучення в освітній процес на різних рівнях. Учасники опитування – педагоги та школярі з різних регіонів України (крім територій, окупованих російською федерацією). В опитуванні, яке тривало протягом вересня-жовтня 2023 року, взяли участь більше 3000 українців. Серед них 1747 учителів та 1443 школярі (здобувачі освіти 8-11 класів).

На сьогодні лише мінімальна кількість педагогів не чули про можливість штучного інтелекту. І за результатами опитування 7 із 10 освітян хоча б один раз за пів року перевіряли, як працюють інструменти на базі ШІ. Загалом 76% опитаних учителів хоча б раз користувалися ШІ, половина з них мала позитивний досвід взаємодії.

Із огляду на такі показники можна стверджувати, що AI-технології дуже активно залучаються в освітній процес, і відбувається це не вимушено, а через інші фактори. Ми можемо пригадати різноманітні хвилі популярності тих чи інших сервісів, затребуваність яких була зумовлена вимушеною потребою (наприклад, Zoom, який мали опанувати всі з початком пандемії, щоби мати змогу проводити уроки). Зі штучним інтелектом ситуація інша [3].

Так ми можемо зрозуміти, що ШІ:

1. Може бути корисним для роботи: під час підготовки до занять, для створення завдань різного формату, під час проведення уроків, перевірки знань тощо.
2. Надає можливості, які раніше не могли дати інші сервіси.
3. Діти активно використовують ШІ для розваг зокрема, тому варто вивчати та залучати те, що близьке школярам.

Розглянемо переваги інтеграції штучного інтелекту в освіту:

1. Персоналізація навчання.

ШІ дозволяє адаптувати навчальні матеріали та методи до індивідуальних потреб кожного студента, аналізуючи їхні сильні та слабкі сторони. Це сприяє більш ефективному засвоєнню знань і підвищенню мотивації до навчання.

2. Доступність освіти.

Використання ІІІ сприяє розширенню доступу до якісної освіти для студентів з обмеженими можливостями або тих, хто проживає у віддалених регіонах. Онлайн-платформи з елементами ІІІ можуть забезпечити навчання у зручний час і темп.

3. Автоматизація рутинних завдань.

ІІІ може автоматизувати процеси оцінювання, перевірки робіт та надання зворотного зв'язку, що дозволяє викладачам зосередитися на більш творчих аспектах навчання.

4. Покращення управління освітніми закладами.

Системи ІІІ допомагають в аналізі великих обсягів даних для прийняття обґрунтованих рішень щодо управління ресурсами, планування навчальних програм та оцінки ефективності викладання.

5. Розвиток нових навичок.

Впровадження ІІІ в освіту сприяє розвитку у здобувачів освіти навичок роботи з сучасними технологіями, критичного мислення та вирішення проблем, що є важливими для майбутнього працевлаштування.

Недоліками інтеграції штучного інтелекту в освіту є:

1. Висока вартість впровадження.

Розробка та впровадження систем ІІІ потребують значних фінансових інвестицій, що може бути непосильним для деяких освітніх закладів.

2. Проблеми з конфіденційністю та безпекою даних.

Збирання та обробка персональних даних здобувачів освіти за допомогою ІІІ піднімає питання захисту конфіденційності та можливих зловживань інформацією.

3. Залежність від технологій.

Надмірна залежність від ІІІ може призвести до зниження ролі викладача та втрати міжособистісного спілкування, що є важливим елементом освітнього процесу.

4. Етичні та правові питання.

Використання ІІІ в освіті викликає дискусії щодо етики, зокрема стосовно упередженості алгоритмів, відповідальності за прийняті рішення та можливого впливу на працевлаштування викладачів.

5. Зниження критичного мислення.

Надмірне використання ІІІ може призвести до того, що здобувачі освіти покладаються на технології у вирішенні завдань, що може негативно вплинути на розвиток їхнього критичного мислення та творчих здібностей.

Список використаних джерел

1. Як ІІІ впливає на систему освіти. URL: <https://www.facerua.com/iak-shi-vplivaie-na-sistemu-osviti/> (дата звернення до ресурсу: 06.04.2025 року).

2. Штучний інтелект допомагає чи заважає вчитися. URL: <https://www.postupai.com/ua/news/stucnii-intelekt> (дата звернення до ресурсу: 05.04.2025 року).

3. Перспективи використання штучного інтелекту в шкільній освіті. URL: <https://naurok.com.ua/post/perspektivi-vikoristannya-shtuchnogo-intelektu-v-shkilniy-osviti> (дата звернення до ресурсу: 07.04.2025 року).